Містер Мейгерн надів пенсне і, за своїм звичаєм, прочистив горло, сухо покашлявши. А тоді знову глянув на чоловіка, що сидів проти нього — чоловіка, обвинуваченого в умисному вбивстві.

Містер Мейгерн був невисокий на зріст, педантичний у своїх манерах, мав сірі очі, що вміли дивитись проникливим поглядом. Одягався він охайно, навіть вишукано. Його репутація як адвоката була досить висока. Зі своїм підзахисним він розмовляв офіційним тоном, але з нотками співчуття в голосі.

— Я повинен ще раз підкреслити: вам загрожує серйозна небезпека, і тому мені потрібна ваша повна відвертість.

Леопард Воул, що сидів, втупивши очі в стіну перед собою, перевів погляд на адвоката.

— Так, я розумію, — мовив він з безнадією в голосі. — Ви мені про це вже казали. Але я досі не можу як слід усвідомити, що мене звинувачують в убивстві. Та ще в такому підлому.

Містер Мейгерн був чоловік практичний, не схильний до зайвих емоцій. Він знову прокашлявся, зняв пенсне, старанно протер його і надів.

— Так, так, так. Нам доведеться, шановний містере Воул, докласти чимало зусиль, щоб урятувати вас. І ми це зробимо, обов'язково зробимо. Але мені потрібні всі факти. Я повинен знати, наскільки ця справа може обернутися проти вас. Лише тоді ми зможемо обрати найкращу лінію захисту.

Молодий чоловік дивився на адвоката тим самим приголомшеним і безнадійним поглядом. Досі справа здавалася містеру Мейгернові

досить темною, провина обвинуваченого не викликала ніякого сумніву. Але зараз він уперше завагався.

— Ви вважаєте мене винним... — тихо мовив Леопард Воул. — Але Богом присягаюся, це не так! Я розумію, що всі факти проти мене. Мене мовби загнали у вершу, звідки немає виходу. Але я не вбивав, містере Мейгерн, я не вбивав!

У такому становищі кожен би обстоював свою невинність. Містер Мейгерн добре це розумів. Але слова обвинуваченого зворушили його. Зрештою, може бути, що Леонард Воул і справді ні в чому не винний.

— Ви маєте рацію, містере Воул, — похмуро сказав він. — Усі обставини проти вас. Та незважаючи на це, я вам вірю. А зараз розгляньмо факти. Я хочу, щоб ви самі розповіли мені про те, як ви познайомилися з міс Емілі Френч.

— Це сталося на Оксфорд-стріт. Я побачив літню жінку, яка переходила вулицю.

Вона несла багато пакунків. Посередині вулиці вона впустила їх і хотіла була підібрати, та, помітивши, що автобус мчить просто на неї, ледь устигла добігти до тротуару. Перехожі щось їй кричали, і через це вона геть розгубилася. Я підняв її пакунки, обтер їх, як міг, від грязюки, один перев'язав наново шворкою і віддав їй.

— Чи можна вважати, що ви їй врятували життя?

— Та ні, що ви! Я просто повівся чемно. Вона була дуже зворушена, щиро дякувала мені, казала щось там про мої манери, нібито вони не такі, як у більшості молодих людей, точно її слів я не запам'ятав. Потім я відкланявся й пішов. Мені й на думку не могло спасти, що ми знову зустрінемось. Але життя наше часто залежить від випадкового збігу обставин. Того самого дня ми зустрілися на вечірці в одного мого

приятеля. Вона відразу впізнала мене і попросила, щоб мене їй відрекомендували. Тоді я й дізнався, що звати її міс Емілі Френч і живе вона в передмісті Кріклвуд. Ми трохи поговорили з нею про те, про се. На мою думку, вона була з тих літніх жінок, які несподівано й палко закохуються. Ось так, завдяки звичайному вчинку, який міг зробити кожен, вона й захопилася мною. Йдучи з вечірки, вона значуще потиснула мені руку і просила, щоб я зробив їй візит. Я відповів, що матиму це за велику честь, і тоді вона попросила мене назвати день. Я не мав великого бажання йти, але відмовитись було незручно, і тоді я пообіцяв прийти в суботу. Коли міс Емілі Френч пішла, мої приятелі розповіли, що вона багатійка і досить ексцентрична особа, що живе вона сама, має служницю і не менше як вісім котів.

— Он як, — сказав містер Мейгерн. — То вже тоді ви довідалися, що вона багата?

— Якщо ви підозрюєте, ніби я цікавився... — схвильовано вигукнув Леонард Воул, та містер Мейгерн зупинив його жестом.

— Я мушу дивитися на справу під тим кутом зору, під яким її розгляне протилежна сторона. Звичайний спостерігач ніколи б не припустив, що міс Френч — багата дама. Жила вона скромно, навіть убого. Якби вам не сказали протилежного, ви майже напевне подумали б, принаймні спочатку, що вона терпить нестатки. А хто саме сказав вам, що вона багатійка?

— Мій приятель, Джорж Харві, в його домі й відбулася та вечірка.

— Чи зможе він пригадати, що казав про це?

— Я не знаю. Звичайно, минуло багато часу...

— Авжеж, багато, містере Воул. Розумієте, головною метою судового слідства буде з'ясувати, чи були ви на мілині з фінансами, — а ви таки були, хіба ні?

Леонард Воул зашарівся.

— Так, — тихо відповів він. — Саме тоді мене спіткала ціла низка прикрих невдач.

— Отож то й є, — сказав Мейгерн. — Ви потрапили в дуже скрутне становище з грішми, і якраз тоді зустріли цю багату літню даму, яка наполегливо домагалася вашого знайомства.

Якби ми могли довести, що ви не мали уявлення про її багатство і навідували її тільки з щирого почуття...

— Саме так і було.

— Сподіваюся. Я ж не заперечую вашого твердження. Я тільки дивлюся на нього з погляду протилежної сторони. Дуже багато залежить від пам'яті містера Харві.

Пригадує він ту розмову чи ні? Чи не зможе адвокат навіяти йому думку, що вона відбулася пізніше?

Леонард Воул на кілька хвилин замислився. Потім, збліднувши, він відповів досить твердо:

— Не думаю, щоб ця лінія мала успіх, містере Мейгерн. Дехто з гостей чув слова Харві, а один чи двоє навіть пожартували з моєї перемоги над багатою підстаркуватою дамою.

Адвокат, насилу приховуючи розчарування, тільки рукою махнув.

— Шкода, — сказав він. — Але мені подобається ваша щирість, містере Воул. Ви зараз дали мені дуже добру пораду. Розвивати ту лінію, про яку я казав, було б надто ризиковане. Доведеться нам відмовитися від неї. Отже, ви познайомилися з міс Френч, стали відвідувати її, ваша дружба міцніла. Тепер нам треба знайти пояснення цього. Чому ви, молодий і гарний чоловік тридцяти трьох років, який захоплюється спортом, має успіх у друзів, чому ви упадаєте за цією літньою дамою? Адже навряд щоб у вас могло бути з нею щось спільне.

Леопард Воул нервово змахнув руками.

— Я не можу цього пояснити. Після мого першого візиту вона взяла з мене обіцянку прийти ще. Я просто не міг відмовитись. Вона так щиро виявляла свою приязнь до мене, що я губився. Розумієте, містере Мейгерн, я слабохарактерний, я пливу за течією, я з тих людей, що не вміють казати "ні". І ви можете мені не повірити, але, прийшовши до неї десь утретє чи вчетверте, я відчув щиру симпатію до цієї старенької. Знаєте, моя мати померла, коли я був ще дитиною, виховувала мене тітка, але вона теж померла, коли мені не сповнилося й п'ятнадцяти. Якби я сказав вам, що мені справді було приємно відчути материнську турботу й ніжність, ви, певно, тільки засміялися б.

Містер Мейгерн не засміявся. Він лише знову зняв пенсне і протер скельця — це означало, що він напружено міркує.

— Я приймаю ваше пояснення, містере Воул, — нарешті сказав він. — Гадаю, що з погляду психології воно вірогідне. Інша річ — як подивиться на це суд присяжних. Розповідайте, будь ласка, далі. Коли вперше міс Френч попросила вас зайнятися її фінансовими справами?

— Після третьої, а може, четвертої зустрічі. Вона погано розумілася на грошових справах, а її турбували якісь цінні папери.

Містер Мейгерн гостро глянув на нього.

— Будьте обережні, містере Воул! її служниця — Джанет Маккензі — посвідчила, що господиня була жінка ділова і вміла дати лад своїм справам. Цс підтверджують і свідчення її банкірів.

— Нічого не вдієш, — щиро відповів Воул. — Вона мені сказала саме так.

Хвилину-другу містер Мейгерн мовчки спостерігав за своїм підзахисним. Хоч він і не збирався казати про це, але в останню мить його віра в невинність Леонарда Воула зміцніла. Він дещо знав про склад розуму підстаркуватих жінок.

Звичайно, міс Френч, захоплена вродливим чоловіком, шукала привід, щоб прихилити його до себе. А чи може бути переконливіший привід, ніж нарікання на те, що вона погано розуміється на грошових справах і тому просить допомогти їй. Як жінка з великим життєвим досвідом, вона добре знала, що будь-якому чоловікові приємно відчути свою перевагу. А може, навіть хотіла, щоб молодий чоловік дізнався про її достатки. Емілі Френч була жінка рішуча й, отже, готова платити за свої забаганки.

В одну мить усе це промайнуло в голові містера Мейгерна, але він не дав нічого взнаки й поставив наступне запитання.

— І ви виконали її прохання — взялися вести її справи?

— Саме так.

— Містере Воул, — почав адвокат, — зараз я поставлю одне делікатне запитання, на яке мені дуже важливо одержати правдиву відповідь. Ви були на мілині з грішми. І ви стали розпоряджатися справами літньої жінки — літньої жінки, яка, згідно з вашими словами, погано розумілася на фінансах. То чи не спало вам на думку якось використати цінні папери, що були у вашому розпорядженні, в

корисливих цілях? Чи проводили ви заради власної вигоди якісь операції, що могли б виявитись незаконними при пильному аналізі? — Віч не дав Воулу розтулити рота. — Зачекайте хвилинку, перше ніж відповісти. Перед нами два шляхи. В одному випадку ми можемо робити наголос на вашій непідкупності й чесності: мовляв, ви не йшли навіть на дрібний обман, щоб заволодіти грішми міс Френч, тож і зовсім малоймовірно, що ви вчинили заради цього вбивство. З другого боку, якщо у ваших діях було щось таке, за що може зачепитися слідство, тобто буде доведено, що ви в той або інший спосіб дурили стару даму, тоді нам треба дотримуватися другої лінії: мовляв, у вас не було мотиву для вбивства, бо міс Френч і так була для вас вигідним джерелом прибутку. Гадаю, ви розумієте, в чім тут різниця. А зараз, прошу вас, добре подумайте перш ніж відповідати.

Та Леонард Воул не став думати і відповів одразу.

— Я вів справи міс Френч безкорисливо й чесно. Я робив усе в її інтересах, наскільки дозволяли мої здібності. Кожний, хто захоче перевірити, переконається в цьому.

— Дякую, — сказав містер Мейгерн. — Ви мене заспокоїли. Я думаю, ви досить розумна людина, щоб не сказати мені неправду в такому важливому ділі.

— Звичайно, найістотнішим доказом на мою користь є відсутність мотиву, — з надією в голосі мовив Воул. — Припустімо, я поглиблював дружбу з багатою літньою дамою, сподіваючись одержувати від неї гроші, — адже в цьому суть ваших припущень? Але ж у такому разі її смерть начисто перекреслює всі мої плани.

Адвокат подивився на нього пильним поглядом. Повільно, майже несвідомо, він повторив процедуру з пенсне. І тільки закріпивши його на переніссі, сказав:

— Невже вам невідомо, містере Воул, що міс Френч залишила заповіт, згідно з яким ви головний спадкоємець?

— Що? — Обвинувачений підхопився на ноги. Його розгубленість була очевидною і невдавано щирою. — Боже мій! Що ви сказали? Вона залишила мені свої гроші?

Містер Мейгерн ствердно кивнув головою. Воул знов опустився на стілець, обхопивши голову руками. .

— Ви вдаєте, ніби нічого не знаєте про цей заповіт?

— Я вдаю? Нічого я не вдаю. Я справді не знав про це.

— Так от, знайте, що служниця міс Френч, Джанет Маккензі, хреститься й присягається, що ви добре знали про це. Її господиня сказала, ніби радилася з вами на цю тему і повідомила вас про свій намір.

— Та вона бреше! Ні, пробачте, я поквапився. Джанет — стара жінка, вона була вірним цербером своєї хазяйки й зненавиділа мене. Мабуть, із ревнощів.

Можливо, міс Френч поділилася своїми намірами з Джанет, а Джанет або щось не так зрозуміла, або сама домислила, ніби я умовив міс Френч написати заповіт на мою користь. Думаю, вона й себе переконала в тому, що хазяйка справді казала мені про це.

— Чи не допускаєте ви, що Джанет Маккензі з неприязні до вас може свідомо дати фальшиві свідчення?

Приголомшений Леонард Воул не зовсім упевнено відповів:

— Звичайно, ні! Навіщо їй це?

— Не знаю, — задумливо відповів містер Мейгерн. — Але вона дуже озлоблена на вас. Бідолаха важко зітхнув.

— Я починаю розуміти, — промимрив він. — Це — жахливо. Вони скажуть, я умисне упадав за нею, поки не примусив її написати заповіт, а потім, того вечора, коли вдома нікого не було, я пішов туди, а наступного дня її було знайдено...

О Боже! Це жахливо!

— Ви помиляєтесь, думаючи, що вдома нікого не було, — заперечив містер Мейгерн. — Джанет, як ви пам'ятаєте, мала ввечері кудись піти. Вона й пішла, але десь о пів на десяту повернулася, щоб узяти викройку рукава блузки для своєї подруги. Вона увійшла через чорний хід, піднялася нагору, взяла викройку і знову пішла. Вона чула якісь голоси у вітальні і, хоч не могла розібрати, про що говорили, ладна заприсягтися, що один з голосів належав міс Френч, а другий — якомусь чоловікові.

— О пів на десяту, — сказав Леонард Воул. — О пів на десяту... — Він підхопився на ноги й вигукнув: — Але в такому разі я врятований! Врятований!

— Врятований? Що ви маєте на увазі? — здивовано запитав містер Мейгерн.

— О пів на десяту я вже був дома! Моя дружина може підтвердити це. Я пішов від міс Френч десь за п'ять хвилин до дев'ятої. О дев'ятій двадцять я був уже вдома. Моя дружина чекала на мене. О! Слава Богу! Спасибі викройці рукава, спасибі Джанет Маккензі!

Від надміру почуттів він зовсім не помітив, що похмурий вираз не зійшов з обличчя адвоката. Та ось запитання містера Мейгерна примусило Леопарда спуститися з хмар на землю.

— Хто ж тоді, по-вашому, вбив міс Френч?

— Ну, звичайно ж, якийсь грабіжник, адже спершу так були й подумали. Як ви пам'ятаєте, вікно було розчинене навстіж, її вбито ударом ломика, і ломик той знайшли на підлозі поруч з її тілом. Тоді ж із дому зникли деякі речі. Якби ото не безглузда підозріливість Джанет та її неприязнь до мене, поліція не збилася б із правильного сліду.

— Навряд чи це пояснення когось переконає, містере Воул, — сказав адвокат. — Речі, що зникли з дому — то нічого не варті дрібниці, взяті, певно, для маскування. А сліди на підвіконні теж непереконливі. Крім того, самі подумайте: ви кажете, що о пів на десяту вас уже не було в міс Френч. Чий же тоді голос чула Джанет у вітальні? Хіба стала б міс Френч розмовляти з грабіжником?

— Ні, — відповів Воул. — Ні... — Вигляд у нього був дещо розгублений і знічений. — Але хай там як, — додав він, знову повеселівши, — я поза підозрою.

У мене є алібі. Ви повинні зараз же поговорити з Роменою — моєю дружиною.

— Звичайно, — погодився адвокат. — Досі я не мав нагоди поговорити з місіс Воул тільки тому, що вона була відсутня під час вашого арешту. Я відразу ж телеграфував у Шотландію, і, наскільки мені відомо, вона приїде вже сьогодні ввечері. Я збираюся відвідати її, щойно закінчу розмову з вами.

Воул кивнув головою, його обличчя випромінювало радість.

— Ромена, звичайно, підтвердить вам мої слова. Боже мій! Який щасливий випадок, яке везіння!

— Пробачте мені, містере Воул, ви дуже любите свою дружину?

— Звичайно!

— А вона вас?

— Ромена — віддана дружина. Заради мене вона зробить усе на світі.

У голосі його бринів щирий захват, але в адвоката настрій упав. Свідчення відданої дружини — чи викличе воно довіру?

— А ще хто-небудь бачив, як ви повертались о двадцятій на десяту? Служниця, наприклад?

— У нас немає служниці.

— Може, ви зустріли когось на вулиці, коли йшли додому?

— Знайомих не зустрів нікого. Частину шляху я проїхав автобусом. Може, кондуктор запам'ятав. Містер Мейгерн похитав головою.

— Отже, нема нікого, хто міг би підтвердити свідчення вашої дружини?

— Ні, але ж у цьому нема потреби.

— Боюся, потреба все ж таки є, — сказав містер Мейгерн. — А тепер ще одне запитання. Чи знала міс Френч, що ви одружені?

— Звичайно, знала.

— А проте ви ніколи не були в неї з дружиною. Чому?

Уперше в голосі Леонардо Воула прозвучала нерішучість:

— Ну... я навіть не знаю.

— А чи знаєте ви, що Джанет Маккензі твердить, ніби ЇЇ господиня вважала, що ви нежонатий і мала намір у майбутньому одружитися з вами?

Воул засміявся:

— Абсурд! Я на сорок років молодший за неї!

— Але факт залишається фактом, — сухо буркнув адвокат. — Отже, ваша дружина ніколи не зустрічалася з міс Френч?

— Ні... — знову затнувся Воул.

— Дозвольте мені зауважити, — сказав адвокат, — що я не зовсім розумію вашу позицію в цьому питанні.

Воул почервонів і якийсь час мовчав.

— Я щиро зізнаюся вам у всьому, — нарешті заговорив він. — Я був, як ви знаєте, у скрутному матеріальному становищі і сподівався, що міс Френч позичить мені грошей. Вона захопилася мною, проте її зовсім не цікавили деталі мого життя. З самого початку я зрозумів, що вона вважає, ніби ми з дружиною не ладнаємо і живемо не разом. Містере Мейгерн, мені потрібні були гроші, і я хотів добути їх для Ромени. Отож я нічого не пояснював, нічого не заперечував і дозволяв старій дамі

думати все, що вона хоче. Вона згадувала про те, що має намір усиновити мене, але про одруження мови не виникало. То, мабуть, лише здогади Джанет.

— Оце все, що ви мені хотіли сказати?

— Оце й усе.

Чи була в словах обвинуваченого якась непевність? Адвокатові здалося, що була.

Він підвівся й подав Леопардові руку.

— До побачення, містере Воул. — Він глянув на стражденне обличчя молодого чоловіка і заговорив бадьоро й піднесено. — Я вірю у вашу невинність, незважаючи на безліч фактів проти вас. Сподіваюся довести це і повністю вас виправдати.

Воул усміхнувся йому.

— Ви переконаєтеся, що з алібі все гаразд, — сказав він весело. І знову навряд чи помітив, що адвокат пустив його слова повз вуха.

— Ваша доля великою мірою залежить від свідчень Джанет Маккензі, — сказав містер Мейгерн. — А вона вас ненавидить. Принаймні в цьому сумніватися не доводиться.

— І чого б то їй ненавидіти мене? — спробував заперечити обвинувачений.

Адвокат скрушно похитав головою і вийшов з кімнати.

"Негайно до міс Воул", — подумав він. Містер Мейгерн був серйозно стурбований тим поворотом, якого набирала ця справа.

Подружжя Воулів мешкало у невеликому ветхому будиночку поблизу району Паддінгтон-Грін. Саме туди й поїхав містер Мейгерн.

Він подзвонив. Двері відчинила дебела, неохайна жінка, мабуть, поденна прибиральниця.

— Місіс Воул дома? Вона вже приїхала?

— Годину тому. Але не знаю, чи схоче вона вас прийняти.

— Якщо ви передасте їй мою візитну картку, — спокійно сказав містер Мейгерн, — я певен, вона мене прийме.

Жінка, ще з недовірою, подивилась на нього, втерла руки фартухом і взяла візитну картку. Гримнувши дверима перед самісіньким його носом, вона залишила його на ґанку.

Повернувшись через кілька хвилин, вона поглянула на гостя вже привітніше.

— Заходьте, будь ласка.

Вона провела його в невелику вітальню. Містер Мейгерн розглядав картину на стіні і здригнувся, раптом опинившись віч-на-віч із високою блідою жінкою, яка нечутно з'явилась перед ним.

— Містер Мейгерн? Ви адвокат мого чоловіка, так? Ви зараз від нього? Сідайте, будь ласка.

Тільки вона заговорила, він зрозумів, що місіс Воул — не англійка. Він уважно подивився на її вилицювате обличчя, на густе синювато-чорне волосся. Іноді вона робила якісь незвичні рухи руками. Не було сумніву, вона — іноземка.

Дивна жінка — аж занадто спокійна. Настільки спокійна, що почуваєш себе перед нею якось ніяково. З першої миті містер Мейгерн зрозумів, що зустрів жінку непересічну.

— Шановна місіс Воул, — почав він, — зараз головне для вас — не занепасти духом...

Він замовк. Йому стало ясно, що Ромена Воул і не збирається занепадати духом.

Вона була цілком спокійна, добре володіла собою.

— Розкажіть мені, будь ласка, все про цю справу, — повторила вона. — Я хочу знати навіть найстрашніше. — Вона помовчала, потім повторила трохи тихше, надавши своїм словам якогось особливого відтінку, якого адвокат не міг зрозуміти: — Я хочу знати найстрашніше.

Містер Мейгерн детально розповів про свою розмову з Леонардом Воулом. Вона слухала уважно, час від часу кивала головою.

— Розумію, — сказала вона, коли адвокат закінчив. — Він хоче, щоб я сказала, що того вечора він повернувся о двадцятій на десяту?

— Але ж він справді прийшов у цей час? — різко запитав містер Мейгерн.

— Річ не в цьому, — холодно відповіла вона. — Чи виправдають його, якщо я підтверджу це? Мені повірять?

Містер Мейгерн розгубився. Вона відразу докопалася до самої суті.

— Я хочу знати, чи досить буде моїх слів, — запитала вона. — Чи хто-небудь підтвердить мої свідчення?

В її поведінці відчувалось притлумлене хвилювання, яке викликало в Мейгерна неясне відчуття тривоги.

— Поки що інших свідків нема, — неохоче відповів він.

— Розумію, — сказала Ромена Воул. Хвилину-дві вона сиділа нерухомо. Ледь помітна посмішка торкнула її уста.

Передчуття тривоги в душі адвоката наростало.

— Місіс Воул... — почав він. — Я добре знаю, що відчуває людина за таких обставин...

— Невже? — здивувалася жінка. — Цікаво.

— За таких обставин...

— За таких обставин я збираюся зіграти свою гру. Він збентежено глянув на неї.

— Але, шановна місіс Воул, ви дуже збуджені. Як любляча, вірна дружина...

— Як ви сказали? Він нерішуче повторив:

— Як любляча, вірна дружина... Ромена Воул ледь кивнула головою. Та сама дивна посмішка грала на її устах.

— Це він сказав вам, що я вірна й любляча дружина? — лагідно спитала вона. — О, звичайно, це сказав він! Які ж чоловіки дурні! Дурні, дурні, дурні...

Раптом вона встала. Уся напруженість атмосфери, яка від самого початку розмови гнітила адвоката, мовби сконцентрувалася в її словах.

— Я ненавиджу його, щоб ви знали! Ненавиджу! Ненавиджу! Ненавиджу! Я мрію побачити, як його повісять, а я дивитимусь на нього, аж поки він випустить дух!

Адвокат відсахнувся від неї — така ненависть палахкотіла в її очах.

Вона підступила до нього на крок і збуджено провадила:

— Може, я це й побачу. Припустімо, я скажу вам, що він повернувся того вечора не о двадцятій на десяту, а о двадцятій на одинадцяту? Ви кажете, він твердить, ніби нічого не знав про те, що гроші дістануться йому? А якщо я вам скажу, що він добре знав про це і вчинив убивство з єдиною метою одержати їх?

Якщо я вам скажу, що того вечора він у всьому мені признався? Що на його піджаку була кров? Що тоді' Припустімо, я встану на суді й усе це скажу?

Гі очі, здавалося, кидали йому виклик. Через силу приховуючи дедалі більшу розгубленість, адвокат спробував повернути розмову на рейки здорового глузду:

— Від вас ніхто не стане вимагати, щоб ви свідчили проти свого чоловіка...

— Він мені зовсім не чоловік! Ці слова так несподівано зірвалися з її уст, аж він подумав, що йому просто почулося.

— Пробачте, я...

— Він мені не чоловік!

Запала така тиша, що можна було почути, як муха пролетить.

— Я була актрисою у Відні. Мій чоловік живий, але він у божевільні. Через це ми не могли з Воулом одружитися. І дуже добре — тепер у мене руки розв'язані.

— І вона гордо скинула голову.

— Я хочу дізнатись від вас лиш одне, — сказав містер Мейгерн. Йому вдалося зберегти, як завжди спокій і незворушний вираз. — Чому ви так озлоблені на Леонарда Воула?

Вона похитала головою, ледь посміхнувшись.

— Звичайно, вам хотілося б це знати. Але я не скажу. Я збережу свою таємницю.

Містер Мейгерн сухо кахикнув і підвівся.

— Очевидно, нема сенсу продовжувати цю розмову. Я зустрінуся з вами знову після того, як переговорю зі своїм підзахисним.

Вона підійшла до нього впритул і подивилась йому в обличчя своїми прегарними карими очима.

— Скажіть мені, — спитала вона, — тільки чесно: ви вірили в невинність Воула, коли йшли до мене?

— Вірив, — відповів містер Мейгерн.

— Бідолаха, — засміялася вона.

— Я вірю в це й тепер, — відрубав адвокат. — До побачення, мадам.

І він пішов, несучи із собою спогад про її дивно стривожене обличчя. "Сам чорт заплутається в цій справі!" — подумав містер Мейгерн, ідучи вулицею.

Авжеж, нелегка справа. І жінка якась незвичайна. Дуже небезпечна жінка. Коли жінка переходить у напад, вона обертається на чортицю.

Що робити? У того бідолахи не лишається навіть соломинки, за яку можна вхопитися. Зрештою, може, й він учинив злочин.

"Ні, — заперечив сам собі містер Мейгерн. Ні — бо надто вже багато доказів проти нього. До того ж я не вірю цій жінці. Вона все вигадала. І ніколи не повторить своїх слів на суді".

Йому хотілося більше вірити в це, ніж він насправді вірив.

Судове слідство тривало недовго — усе було надто ясно. Головними свідками обвинувачення виступали Джанет Маккензі, служниця вбитої, та Ромена Хейлгер, австрійська піддана, коханка підсудного.

Містер Мейгерн був присутній, коли Ромена давала свої свідчення. Вона сказала майже те саме, що й у розмові з ним.

Слідство закінчилось, і було призначено дату судового розгляду.

Містер Мейгерн не знав, за що йому вхопитись. Справа Леопарда Воула здавалася цілком безнадійною. Навіть відомий королівський адвокат, якого залучили до захисту, мало на що сподівався.

— Якби ми могли взяти під сумнів свідчення цієї австріячки, тоді був би якийсь шанс, — із сумнівом у голосі сказав він. — Але не бачу, як це зробити.

Містер Мейгерн зосередив усі свої зусилля на одній деталі. Якщо Леонард Воул каже правду і він пішов з дому вбитої о дев'ятій годині, то хто ж був той чоловік, чию розмову з міс Френч чула Джанет о пів на десяту?

Єдиним промінчиком у цьому питанні був шалапутний племінник міс Френч, який у минулому не раз вимагав і таки видурював у неї гроші. Адвокат з'ясував, що Джанет Маккензі завжди була прихильна до цього молодика і наполегливо радила своїй господині задовольняти його забаганки. Цілком імовірно, що саме з ним розмовляла міс Френч, після того як пішов Леонард Воул, тим більше, що молодого вітрогона не знайшли в жодному з кишел, де він звик бавити час.

Пошуки адвоката в усіх інших напрямках не дали наслідків. Ніхто не бачив, коли Леонард Воул прийшов додому або коли він виходив від міс Френч. Ніхто не бачив, щоб якийсь інший чоловік заходив у її дім або виходив звідти. Всі зусилля адвоката у пошуках доказів виявилися марними.

І ось напередодні суду містер Мейгерн одержав листа, який повернув його в зовсім новому напрямку.

Лист надійшов вечірньою поштою. Це була безграмотна, похапцем написана на клапті паперу цидулка, в брудному конверті з криво наклеєною маркою.

Містер Мейгерн мусив прочитати листа двічі, поки збагнув його зміст.

"Шановний містере!

Ви, приятелю, той адвокат, що захищатиме молодого хлопця. Коли хочете знати, то все базікання отієї наквацьованої шльондри-австріячки — чистісінька брехня.

Приходьте сьогодні в Степні*, вулиця Шоу, 16. Це вам обійдеться в дві сотні соверенів**. Запитайте місіс Могсон".

Адвокат читав і перечитував це несподіване послання. Хтось вирішив його розіграти? Але, добре поміркувавши, він дійшов висновку, що тут таїться та остання соломинка, яка так необхідна обвинуваченому. Свідчення Ромени Хейлгер повністю знищували його, а лінія захисту, згідно з якою не можна вірити словам особи аморальної поведінки, в кращому разі була малонадійною.

Містер Мейгерн прийняв остаточне рішення. Його обов'язок врятувати клієнта за будь-яку ціну. Він повинен піти на вулицю Шоу.

Він довго шукав той напівзруйнований будинок у смердючому брудному завулку.

Але нарешті знайшов і спитав, де проживає місіс Могсон. Його провели в кімнату на четвертому поверсі. На його стук ніхто не відповів. Він постукав сильніше.

Почулося човгання, і через хвилину за обережно прочиненими дверима з'явилася згорблена постать.

Раптом жінка (бо це таки була жінка) засміялась і відчинила двері ширше.

— То це ви, приятелю! — хрипко звернулася вона до адвоката. — З вами нікого нема? Ви мене не дурите? Заходьте, заходьте.

Адвокат неохоче переступив через поріг і увійшов у маленьку брудну кімнатку, освітлювану газовим пальником. У кутку було брудно, ліжко незастелене. Стіл із соснових дощок та два розхитані стільці — усе вмеблювання комірчини. Тільки тепер містер Мейгерн роздивився господиню жалюгідної нори.

То була згорблена літня жінка з копицею скуйовдженого волосся, її обличчя було запнуте шарфом. Вона зустріла погляд адвоката і якось дивно посміхнулася.

— Що, голубе, дивуєшся, навіщо я ховаю свою красу? Ха-ха-ха! Боїшся спокуси, так? Зараз я тобі відкриюсь.

Вона смикнула шарф, і адвокат мимохіть відсахнувся, побачивши якесь криваво-червоне місиво. Стара знову закрилася шарфом.

— Ну що, голубе, не хочеш поцілувати мене? Ха-ха! Я не дивуюсь. Але колись і я була гарна, і не так давно, як ти думаєш. Сірчана кислота, голубе, сірчана кислота — це вона зробила мене такою. Але тепер я поквитаюся з ними! — З її уст зірвався потік брудної лайки.

Містер Мейгерн марно намагався зупинити її. Нарешті вона замовкла, нервово зціплюючи кулаки.

— Годі про це, — суворо звелів адвокат. — Ідучи сюди, я сподівався дістати свідчення, які б допомогли моєму підзахисному Леопардові Воулу. Ось моя мета.

Вона лукаво глянула на нього.

— А гроші, голубе? — прохрипіла. — Двісті соверенів, пам'ятаєш?

— Давати свідчення ваш обов'язок.

— Так діла не буде, голубе. Я — літня жінка, я нічого не знаю. Але, якщо ти даси мені двісті соверенів, може, я й натякну тобі дещо для розуму. Вловлюєш?

— Що значить натякнете?

— Ну, скажімо, я показала б тобі листа. Листа від неї. То байдуже, як він мені дістався. Це моя особиста справа. Я все одно доб'юся свого. Але я хочу двісті соверенів.

Містер Мейгерн холодно подивився на неї і прийняв рішення.

— Я дам вам десять фунтів, ані пенса більше. І тільки за умови, що це справді лист, про який ви казали.

— Десять фунтів? — люто прохрипіла вона.

— Двадцять, — сказав містер Мейгерн. — Але це моє останнє слово.

Він підвівся, даючи зрозуміти, що зараз піде. Потім, уважно спостерігаючи за нею, дістав гаманця й відлічив двадцять одну банкноту.

— Самі бачите, — сказав він. — Це все, що я маю при собі. Хочете беріть, хочете — ні.

Але він уже зрозумів, що бачити стільки грошей було занадто для неї. Вона й далі сердито бурчала, але здалася. Підійшла до ліжка й витягла щось із-під подертого матраца.

— Дивися, хай тобі чорт, дивись! — прогарчала вона. — Це якраз те, чого тобі треба.

Вона шпурнула йому пачку листів. Містер Мейгерн, як завжди спокійний, розв'язав їх і став передивлятись. Жінка пильно стежила за ним, але нічого не могла збагнути з його байдужого обличчя.

Він переглянув усі листи, потім знову взяв першого й перечитав ще раз. Після чого дбайливо перев'язав усю паку.

То були любовні листи від Ромени Хейлгер, але адресовані не Воулу. Першого листа вона написала якраз у день арешту Леопарда.

— То правду я казала чи ні? — урочисто запитала жінка. — Цей лист розчавить її?

Містер Мейгерн запхав листи в кишеню і спитав:

— Як вам дісталася ця кореспонденція?

— О, це ціла історія, — сказала вона зловтішно. — Але я знаю навіть більше.

Мені відомо, що казала ця шльондра на слідстві. З'ясуйте, де вона була о двадцятій хвилині на одинадцяту; вона запевняла, ніби в цей час була вдома.

Сходіть до кінотеатру на Лайєн-Роуд. Вони згадають ту вродливу і стрункy дівчину — будь вона проклята!

— Кому адресовані листи? — запитав містер Мейгерн. — Тут зазначено тільки ім'я.

її голос став ще хрипкішим, вона весь час зціплювала й розціплювала кулаки.

Потім піднесла одну руку до свого обличчя.

— Тому, хто зробив мене ось такою. Багато років тому. Вона відбила його в мене, коли була ще дівчиськом. Але я не відступала, і, коли влаштувала йому сцену, він хлюпнув мені в лице отією поганню. А вона, негідниця, ще сміялась.

Всі ці роки я ждала, щоб поквитатися з нею. І ось настав мій час. Вона поплатиться за це чи ні, містере адвокат? Поплатиться?

— Думаю, що дістане якийсь термін за неправдиві свідчення під присягою, — спокійно відповів містер Мейгерн.

— Запроторять усе-таки? О, як я хочу цього! Ви вже йдете? А гроші? Де мої грошики?

Містер Мейгерн мовчки поклав банкноти на стіл. Тоді підвівся, важко зітхнув і вийшов з тієї вбогої оселі.

Він не гаяв часу. Досить легко знайшов кінотеатр на Лайєн-Роуд. Глянувши на фотографію Ромени Хейлгер, білетер одразу впізнав її. Вона приїхала того вечора до кінотеатру з якимсь чоловіком одразу після десятої. Він точно не пам'ятав, хто саме супроводжував її, але цю даму пригадує добре, бо вона розпитувала його про фільм. Вони були в кінотеатрі з годину, до самого закінчення сеансу.

Містер Мейгерн був задоволений. Свідчення Ромени Хейлгер — суцільна брехня. На такий вчинок штовхнула її люта ненависть. Цікаво, чи дізнається він, що ховається за цією ненавистю? Чим їй так дозолив Ле-онард Воул? Бідолаха, здавалося, був геть приголомшений, коли адвокат розповів йому про те, як ставиться до нього Ромена Хейлгер. Леопард Воул рішуче заявив, що не може в таке повірити. Однак містер Мейгерн після першого шоку Леопарда відчув якусь нещирість у його словах.

Адвокат був певен, що Воул усе знає. Знас, але не збирається розкривати цієї загадки. Таємниця того подружжя лишається нерозгаданою. Цікаво, чи коли-небудь він щось дізнається про неї?

Містер Мейгерн глянув на годинник. Було пізно, і він не міг гаяти часу. Отож швидко зупинив таксі і назвав адресу.

— Треба, щоб сер Чарльз знав про це вже тепер, — пробурмотів він, сідаючи в машину.

Суд над Леонардом Воулом у справі вбивства Емілі Френч викликав великий інтерес. По-перше, підсудний був молодий і вродливий, по-друге — звинувачувався він у особливо тяжкому злочині. Привертала до себе увагу й поведінка Ромени Хейлгер, головного свідка обвинувачення. В багатьох газетах було вміщено її фотографію і чимало домислів про її життя.

Процес почався досить спокійно. Спочатку оголосили деякі дані медичної експертизи. Потім викликали Джанет Маккензі. Вона повторила майже все, що посвідчила раніше. Під час перехресного допиту захисникові підсудного пощастило раз чи двічі вивудити суперечливі свідчення щодо взаємин Воула з міс Френч. Адвокат звернув особливу увагу на той факт, що хоч того вечора служниця й чула чоловічин голос у вітальні, але немає жодних доказів, що той голос належав Леопардові Воулу; йому вдалося переконливо довести, що в основі більшості її свідчень були ревнощі і неприязнь до обвинуваченого. Викликали наступного свідка.

— Ваше ім'я — Ромена Хейлгер?

— Так.

— Ви австрійська піддана?

— Так.

— Останні три роки ви проживали з підсудним і видавали себе за дружину?

На якусь мить очі Ромени Хейлгер зустрілися з поглядом чоловіка, що сидів на лаві підсудних. У виразі її обличчя промайнуло щось дивне, незрозуміле.

— Так.

Запитання посипались одне за одним. Слово за словом з'ясувалися викривальні факти. Того самого вечора підсудний узяв з дому ломик. Повернувся він о двадцятій на одинадцяту і сам зізнався, що вбив стару даму. На його сорочці були плями крові, він спалив її в грубці. Він погрожував Ромені і примусив її мовчати.

Поступово навіть ті, хто спершу прихильно ставився до підсудного, настроїлися рішуче проти нього. Воул сидів похнюпивши голову, розуміючи, що він приречений.

Правда, дехто помітив, що адвокат Ромени намагався стримати її емоції. Він хотів, щоб вона говорила спокійно й неупереджено.

Та ось підвівся захисник Воула. Вигляд у нього був поважний і грізний.

Він заявив, що свідчення Ромени Хейлгер — злісна вигадка, що її тоді навіть не було вдома, що вона кохає іншого і задалася метою послати Воула на смерть за злочин, якого він не вчинив.

Ромена зухвало відкинула звинувачення адвоката.

І тоді настала несподівана розв'язка — було пред'явлено лист. У цілковитій тиші прозвучали такі слова:

"Любий Максе!

Сама доля віддала його в наші руки. Його заарештували за вбивство. Так, так, за вбивство однієї старої дами! Леопарда, який і мухи не скривдить! Нарешті я помщуся йому. Бідолашне пташеня! Я скажу, що того вечора, коли він повернувся, на його одязі були плями крові, що він у всьому мені зізнався. Я пошлю його на шибеницю, і, коли його вішатимуть, він зрозуміє, що це я, Ромен а, послала його на смерть. А тоді, коханий, — щастя! Нарешті — повне й цілковите щастя!" Викликані в суд експерти були готові під присягою ствердити, що почерк належить Ромені Хейлгер, але цього не знадобилося.

Загнана в безвихідь, Ромена втратила самовладання і сама в усьому зізналася.

Насправді Леонард повернувся додому тоді, коли він каже, — о двадцятій на десяту. А всю цю історію вона вигадала, щоб знищити його.

З провалом Ромени Хейлгер усі звинувачення полетіли шкереберть. Сер Чарльз викликав ще кількох свідків, потім слово дали підсудному. Він підтвердив все сказане ним раніше. Перехресний допит не збив його з пуття.

Обвинувачення спробувало відновити боротьбу, але успіху це не принесло.

Висновок судді був не цілком сприятливий для підсудного, але присяжні радилися недовго і винесли одностайний вирок:

— Ми вважаємо, що підсудний не винен.

Леонардо Воула було виправдано!

Містер Мейгерн підхопився зі свого місця, щоб привітати підзахисного.

Він спіймав себе на тому, що ретельно протирає пенсне. Тільки вчора дружина сказала, що це стає в нього звичкою. Дивна річ — звичка. Людина навіть не помічає, коли набуває котрусь із них.

Цікава справа. Дуже цікава. Хто вона, ця жінка, Ромена Хейлгер?

Така бліда й спокійна у себе вдома, на суді вона раптом спалахнула, мов яскрава тропічна квітка на сірому тлі. Він заплющив очі, і тут-таки побачив її перед собою. Висока і струнка, вона стояла, трохи нахилившись вперед, і несвідомо зціплювала й розціплювала правий кулак.

Дивна річ — звичка. А цей жест явно став для неї звичкою. І зовсім недавно він помітив у когось точно такий жест. Хто ж це був? Зовсім недавно...

Коли він згадав, у нього аж дух перехопило. Жінка з вулиці Шоу...

Він стояв нерухомо, голова в нього йшла обертом. Ні, це неможливо, неможливо... Але ж Ромена Хейлгер — актриса...

До нього підійшов королівський адвокат і поплескав його по плечу.

— Вже привітали вашого клієнта? Він, як ви розумієте, був на краю загибелі.

Ходімо, поздоровимо його.

Але містер Мейгери у відповідь тільки знизав плечем.

Зараз у нього було одне бажання — поговорити віч-на-віч із Роменою Хейлгер.

Проте побачився він з нею тільки згодом, не має значення — де.

— Отже, ви здогадалися, — сказала Ромена, коли він виклав їй свої підозри. — Обличчя? Та це ж було зовсім просто, адже при світлі того газового пальника вам було важко розгледіти грим.

— Але навіщо ви це зробили? Чому?

— Навіщо я зіграла свою гру? — Вона ледь усміхнулася, згадавши, коли востаннє вимовила цю фразу.

— Таку складну комедію!

— Друже мій! Я повинна була врятувати його. Свідчення коханої жінки — це замало. Ви ж самі натякнули мені на це. Як бачите, я теж трохи розуміюся на людській психології. Якщо мої свідчення обернуться проти мене, — подумала я, — відразу ж реакція буде на користь підсудного.

— А ота пака листів?

— Лише один з них можна розцінювати, як ви говорите в подібних випадках, підтасуванням фактів.

— А хто ж тоді Макс?

— Макса, мій друже, ніколи не існувало.

— І все ж мені здається, — спантеличено промимрив містер Мейгерн, — що ми й так могли б виправдати його... ну... в процесі звичайного судочинства.

— Я не могла ризикувати. Бачте, ви ж думали, що він не винен...

— Так, так... А ви це напевне знали? Здається, я починаю вас розуміти, — сказав адвокат.

— Любий мій містере Мейгерн, — мовила Ромена, — нічого ви не розумієте. Я напевне знала, що він винен.